

Handläggare
Maja Bjarneby
Telefon: 08-508 25 207**Till**
Socialnämnden
2021-12-14

Att upptäcka, utreda och förebygga välfärdsbrott

Handlingsplan 2022-2025

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag till handlingsplan om att upptäcka, utreda och förebygga välfärdsbrott med tillhörande bilaga.
2. Handlingsplanen med tillhörande bilaga överlämnas för kännedom till samtliga stadsdelsnämnder.

Fredrik Jurdell
SocialdirektörVeronica Wolgast Carstorp
Biträdande förvaltningschef

Sammanfattning

Välfärdsbrottslighet innebär ett angrepp mot samhällets gemensamma skyddsnät och det drabbar de individer som är i behov av samhällets insatser, som exempelvis barn, äldre, personer som har en funktionsnedsättning eller personer som har en sjukdom som gör att de är förhindrade att arbeta. Den som på felaktiga grunder tar emot stöd och hjälp från välfärdssystemet dränerar inte bara systemet på dess resurser utan undergräver dessutom samhällets förtroende för allas gemensamma skyddsnät. I budget för 2021 har kommunfullmäktige fastställt att systematiska välfärdsbrott ska motverkas. Som ett stöd i detta arbete har en handlingsplan som riktar sig till stadsdelsförvaltningarna och socialförvaltningen tagits fram. Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner handlingsplanen.

Socialförvaltningen
Avdelningen för stadsövergripande sociala
frågorMunkforsplan 33
Box 44
123 21 Farsta
Telefon 08-508 25 207
Växel 08-508 25 000
maja.bjarneby@stockholm.se
start.stockholm

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i budgeten för verksamhetsåret 2021 fastställt att systematiska välfärdsbrott ska motverkas. Mot bakgrund av detta har en handlingsplan tagits fram där exempel på

Stockholms stads socialtjänsts pågående arbete med dessa frågor lyfts samt där förslag presenteras kring hur stadsdelsförvaltningarnas och socialförvaltningens arbete kan utvecklas och systematiseras vad gäller att motverka välfärdsbrott. Handlingsplanen i fråga föreslås gälla under fyra år och därefter bör arbetet vara implementerat i ordinarie strukturer och processer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 8 december 2021. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 9 december 2021.

Ärendet

Välfärdsbrottslighet innebär ett angrepp mot samhällets gemensamma skyddsnät och det drabbar de individer som är i behov av samhällets insatser, som exempelvis barn, äldre, personer som har en funktionsnedsättning eller personer som har en sjukdom som gör att de är förhindrade att arbeta. Den som på felaktiga grunder tar emot stöd och hjälp från välfärdssystemet dränerar inte bara systemet på dess resurser utan undergräver dessutom samhällets förtroende för allas gemensamma skyddsnät. Totalt handlar det om miljardbelopp från vår gemensamma välfärd som försvinner i felaktiga utbetalningar och andra kostnader.

Den övergripande målsättningen för stadens socialtjänst vad gäller välfärdsbrottslighet är att förebygga, upptäcka och åtgärda brott och andra oegentligheter som sker inom kommunens välfärdssystem. Det kan uppnås genom att utveckla och systematisera stadens socialtjänsts arbete med frågor som rör rätt stöd, bistånd eller bidrag till rätt person, verksamhet, företag eller förening samt genom förbättring av möjligheterna att upptäcka felaktigheter – såväl omedvetna som medvetna felaktigheter.

Handlingsplanen syftar till att ge en samlad bild av välfärdsbrottslighet ur ett socialtjänstperspektiv, att belysa sårbarheter som kan möjliggöra eller underlätta välfärdsbrottslighet samt presentera slutsatser och rekommendationer med åtgärdsförslag som syftar till att motverka välfärdsbrott.

I den första delen av handlingsplanen presenteras ett antal centrala begrepp och företeelser som kan relateras till välfärdsbrottslighet, såsom korruption och mutor, otillåten och otillbörlig påverkan samt jäv och intressekonflikter.

I den andra delen av handlingsplanen beskrivs några delar av socialtjänstens arbete på stadsdelsförvaltningarna och på socialförvaltningen som på olika sätt kan påverkas av välfärdsbrottslighet. De områden som belyses i handlingsplanen är anställning och rekrytering, upphandling och avtal, föreningsstöd, underrättelseskyldighet, individärenden inom ekonomiskt bistånd respektive inom personlig assistans, arbete med tillsyn och tillstånd samt samverkan. Under respektive av dessa rubriker identifieras utvecklingsområden och förslag på aktiviteter som kan vara aktuella att arbeta vidare med under perioden för handlingsplanen lämnas. I slutet av handlingsplanen finns en tabell med de föreslagna aktiviteterna.

Jämställdhetsanalys

Statistik från Brå visar att andelen kvinnor som lagförts för bidragsbrott är hög jämfört med exempelvis andelen kvinnor som lagförts för brott mot brottsbalken. Könsfördelningen för lagförda bidragsbrott är 41 procent kvinnor och 59 procent män, jämfört med 24 respektive 76 procent för samtliga brott mot brottsbalken.

Utbetalningar från välfärdssystemen utgör en del av inkomsten för både kvinnor och män i olika skeden av livet. Vid införandet av bidragsbrottslagen redovisade regeringen att det är fler kvinnor än män som får del av utbetalningar från välfärdssystemen. Mot bakgrund av detta ansåg regeringen att kvinnor är mer beroende än män av en väl fungerande välfärd.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att staden aktivt arbetar för att motverka systematiska välfärdsbrott och för att nå de önskade målen att förebygga, upptäcka och åtgärda brott och andra oegentligheter som sker inom kommunens välfärdssystem krävs både intern och extern samverkan. Förhoppningen är att denna handlingsplan ska kunna inspirera till ett gemensamt lärande runt hur vi kan utveckla arbetet med att motverka oegentligheter och välfärdsbrott. Under 2022 kommer ytterligare aktiviteter att genomföras inom ramen för det kommunövergripande uppdraget om att intensifiera arbetet mot välfärdsbrottslighet inom ramen för ett centrum mot organiserad brottslighet.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner bifogad handlingsplan och att denna därefter kan överlämnas för kännedom till samtliga stadsdelsnämnder.

Bilagor

1. *Att upptäcka, utreda och förebygga välfärdsbrott - handlingsplan 2022-2025*